

Doküman No	SYS 001
Yayın Tarihi	08.08.2025
Revizyon No	00
Revizyon Tarihi	

TARİHİ ve DİNİ YERLERİ ZİYARET EDERKEN DİKKAT ETMENİZ GEREKEN

8 KURAL

Tarihi mekanlar, insanlığın ortak mirası sayılan yerlerdir. Tarihi mekanlar hem yurt içi hem de yurt dışı gezilerinde hemen hemen her turistin gezi planına dahil edilen yerler arasındadır.

Kimi zaman güzellikleri ile büyüleyen kimi zaman da önemli bir olayı iliklerimize kadar hissetmemize yardımcı olan tarihi mekanlar, hem bulundukları ülkeler tarafından hem de çeşitli uluslararası kuruluşlar aracılığı ile sıkı bir şekilde korunmaktadır.

Ancak tarihi yerleri koruma görevinin büyük bir kısmı bu noktaları ziyaret eden turistlere düşmektedir.

Bu kültürel mirasların bizden sonraki nesillere zarar görmeden aktarılmasını istiyorsak, ziyaretimiz esnasında uymamız gereken belirli kurallar bulunuyor.

1. TARİHİ YERLERDEN HERHANGİ BİR OBJEYİ ALMAYIN

Tarihi mekanlarda en sık karşılaşılan problemlerin başında ziyaretçilerin o noktadan herhangi bir obje alması geliyor. Özellikle mimari değere sahip eserlerden küçük de olsa parça koparmaya çalışan turistlere denk gelmek mümkün.

Kutsal yerlerin de büyük bir çoğunluğu tarihi mekanlar olarak kabul edilmektedir. Özellikle tarihi öneme sahip mezarlık gibi noktalardan taş veya toprak almak tamamen yasaktır. Birçok turist bunu hatıra almak adına yaptığını söylese de bu iyi niyetli yaklaşım, tarihi esere onarılamaz derecede zarar verebiliyor.

WHAT YOU SHOULD CONSIDER WHEN VISITING HISTORICAL AND RELIGIOUS PLACES

8 RULES

Historical places are places that are considered the common heritage of humanity. Historical sites are among the places included in the travel plans of almost every tourist, both domestically and internationally.

Historical places, which sometimes fascinate with their beauty and sometimes help us feel an important event in our bones, are strictly protected both by the countries where they are located and by various international organizations.

However, a large part of the task of preserving historical sites falls on the tourists who visit these spots. If we want these cultural heritages to be passed on to the next generations without any damage, there are certain rules we must follow during our visit.

DO NOT TAKE ANY OBJECTS FROM HISTORICAL PLACES

One of the most common problems in historical places is that visitors take any object from that point. It is possible to come across tourists trying to take even small pieces from works of architectural value.

The majority of sacred places are considered historical places. It is completely forbidden to take stones or soil, especially from places of historical importance, such as cemeteries. Although many tourists say that they do this to buy souvenirs, this well-intentioned approach can cause irreparable damage to the historical artifact.

TARİHİ YERLERİN ÇEVRESİNİ KİRLETMEYİN

Turistik gezilerde sıkça göreceğiniz uyarıların başında yerlere çöp atmayın ibaresi gelmektedir. Özellikle öğrenilen tarihi yerlerde çöp atma sorunu bazen baş edilemez boyutlara ulaşmaktadır. Yere atılan bir çöp hem çevrenin kirlenmesine neden olur hem de cam veya kağıt gibi çöpler sıcak havadan dolayı tutuşarak öğrenilen yerinin zarar görmesine ve tarihi mekânların yok olmasına neden olabilir.

Doküman No	SYS 001
Yayın Tarihi	08.08.2025
Revizyon No	00
Revizyon Tarihi	

DO NOT POLLUTE THE ENVIRONMENT OF HISTORICAL PLACES

One of the most common warnings you will see during touristic trips is the phrase "do not throw garbage on the ground". The problem of garbage disposal sometimes reaches unbearable proportions, especially in historical places known as ruins

Garbage thrown on the ground not only causes pollution of the environment, but also garbage such as glass or paper can catch fire due to hot weather, causing damage to the ruins and destruction of historical places.

TARİHİ YERLERDE ATEŞYAKMAYIN

Ateş yakmak genel olarak oldukça risklidir. Özellikle tarihi değeri bulunan noktalarda ateş yakmak ise tüm bu alanı doğrudan riske atmaktadır. Bu yüzden hemen hemen her tarihi alanın bulunduğu noktalarda ateş yakmak her koşulda yasaklanmıştır. Bu yüzden tarihi bir alan çevresinde ateş yakmamalı ve ateş yakan birini gördüğünüzde durumu yetkililere bildirmelisiniz.

DO NOT LIGHT FIRES IN HISTORICAL PLACES

Lighting a fire is generally quite risky. Lighting a fire, especially in places of historical value, directly puts this entire area at risk.

That's why lighting fires is prohibited under all circumstances in places where almost every historical site is located. Therefore, you should not light fires around a historical area, and when you see someone lighting a fire, you should report the situation to the authorities.

TARİHİ YERLERDE BULUNAN OBJELERE TIRMANMAYIN

Turistik gezilerde en sevilen anların başında fotoğraf çekimi geliyor. Gezileri ölümsüz hale getirmek için seyahat boyunca sayısız fotoğraf çekiliyor. Sosyal medyanın da etkisiyle çekilen fotoğrafları sıcaklığına sosyal medya hesaplarımızda paylaşıyoruz.

Daha iyi fotoğraflar çekme uğruna tarihi eserlerin üzerine tırmanmamak veya bu yapılara zarar verebilecek hareketlerde bulunmamak uyulması gereken kuralların başında geliyor.

DO NOT CLIMB OBJECTS LOCATED IN HISTORICAL PLACES

Photography is one of the most popular moments during touristic trips. Countless photographs are taken throughout the trip to make the trips immortal. We share the photos taken with the influence of social media on our social media accounts as soon as possible.

One of the main rules to be followed is not to climb on historical monuments for the sake of taking better photographs or not to take actions that could damage these structures.

TARİHİ ESERLERE DOKUNMAYIN

Tarihi eserlerin bulunduğu birçok müze ve ören yeri hem Türkiye’de hem de dünyanın çeşitli

yerlerinde mevcuttur. Bugün hemen hemen birçok müzede tarihi eserler korunaklı camkân bölmeler içindedir. Ancak camkân bölmelere yerleştirilmesi mümkün olmayan parçalar müzede açık bir şekilde sergilenmektedir. Bu parçalara el sürmeniz hatta dokunmanız tarihi eserin dokusunun deforme olmasına neden olabilir. Bu yüzden bu eserleri dokunmadan ziyaret etmeniz gerekiyor.

DO NOT TOUCH HISTORICAL ARTWORKS

There are many museums and ruins containing historical artifacts both in Turkey and in various parts of the world. Today, in almost many museums, historical artifacts are housed in protected glass cases. However, pieces that cannot be placed in glass compartments are exhibited openly in the museum. Handling or even touching these pieces may cause the texture of the historical artifact to deform. That's why you need to

**SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
YÖNETİM SİSTEMİ**

visit these works without touching them.

Doküman No	SYS 001
Yayın Tarihi	08.08.2025
Revizyon No	00
Revizyon Tarihi	

Doküman No	SYS 001
Yayın Tarihi	08.08.2025
Revizyon No	00
Revizyon Tarihi	

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YÖNETİM SİSTEMİ

TARİHİ BİNALARA VE ESERLERE YAZI YAZMAYIN VE RESİM ÇİZMEYİN

Birçok tarihi eserin geri döndürülemez bir şekilde zarar gördüğü sebeplerin başında eserlere ve binalara yazı yazmak ve resim çizmek geliyor.

Kimileri dini ve kültürel sebeplere dayanarak bu kuralı ihlal etse de tarihi eserlere verdiği tahribattan dolayı yazı yazmak ve resim çizmek tamamen yasaktır. Sizler de bu kurala uymalı ve tarihi eserlere bu şekilde zarar veren birilerini gördüğünüzde, durumu yetkililere bildirmelisiniz.

DO NOT WRITE OR DRAW PICTURES ON HISTORICAL BUILDINGS AND ARTWORKS

One of the main reasons why many historical artifacts are irreversibly damaged is writing and drawing on artifacts and buildings.

Although some people violate this rule based on religious and cultural reasons, writing and drawing are completely prohibited due to the damage it causes to historical artifacts. You should also comply with this rule and report the situation to the authorities when you see someone damaging historical monuments in this way.

DAR ALANDA BULUNAN TARİHİ ESERLERİ ZİYARET EDERKEN ÇANTANIZA DİKKAT EDİN

Açık hava tarih müzelerinde ve ören yerlerindeki birçok tarihi eserin zarar görmesine neden olan durumların biri de çantaların bu eserlere zarar vermesidir.

Özellikle tarihi yerleri ziyaret ederken dar ve kalabalık alanlarda sırt çantanızın herhangi bir noktaya sürtünmediğinden emin olun. Kalabalık alanlardan geçerken çantanız tarihi bir duvarın boydan boya çizilmesine neden olabilir veya sergilenmekte olan bir objeye çarparak zarar görmesine neden olabilir.

BE CAREFUL WITH YOUR BAG WHEN VISITING HISTORICAL ARTWORKS LOCATED IN A Narrow AREA

One of the situations that causes damage to many historical artifacts in open-air history museums and historical sites is the damage of these artifacts by bags.

Make sure that your backpack does not rub against any point in narrow and crowded areas, especially when visiting historical places. While passing through crowded areas, your bag may scratch the length of a historical wall or hit an object on display, causing damage.

DİNİ VE KÜLTÜREL HASSASİYETLERE UYGUN BİR ŞEKİLDE ZİYARETİNİZİ YAPIN

Özellikle yurt dışına çıktığınız zaman farklı bir kültüre ve inanca ait tarihi bir noktayı ziyaret ederken belli hassasiyetlere uymanız önemlidir. Özellikle toplumların hafızalarında travmatik bir şekilde yer etmiş anıtları ziyaret ederken saygılı bir şekilde davranmalısınız.

Diğer yandan dini öneme sahip tarihi alanları ziyaret ederken hem saygılı hem de o inancın kurallarına uygun bir şekilde hareket etmeniz gerekiyor. Örneğin cami ve türbe ziyaretlerinde tesettüre uygun bir kıyafet tercih etmeniz gerekmektedir.

Yerli ve yabancı turistlerin, tarihi turistik alanları ziyaretleri esnasında uyması gereken genel kurallardan sizlere bahsettik. Sizler de turistik gezileriniz esnasında bu kurallara uymayan özen göstermeli ve tarihi dokulara zarar vermekten kaçınmalısınız. Kurumlar tarafından olabildiğince korunan ve günümüze kadar aktarılan bu dünya miraslarını, bizden sonraki nesillere tüm güzelliğiyle aktarmak için her bir bireyin azami bilince sahip olması gereklidir.

Doküman No	SYS 001
Yayın Tarihi	08.08.2025
Revizyon No	00
Revizyon Tarihi	

8.VISIT IN A WAY SUITABLE FOR RELIGIOUS AND CULTURAL SENSITIVITIES

It is important to comply with certain sensitivities, especially when you go abroad and visit a historical point belonging to a different culture and belief. You should behave respectfully, especially when visiting monuments that have been traumatized in the memories of societies. On the other hand, when visiting historical sites of religious importance, you need to act both respectfully and in accordance with the rules of that belief. For example, when visiting mosques and tombs, you must choose clothing suitable for hijab.

We talked about the general rules that local and foreign tourists must follow when visiting historical tourist areas. You should also take care not to comply with these rules during your touristic trips and avoid damaging historical structures. It is necessary for each individual to have maximum consciousness in order to pass on these world heritages, which have been preserved as much as possible by institutions and handed down to the present day, in all their beauty to the next generations.

KORUNAN ALANLARDA UYULMASI ZORUNLU KURALLAR

Korunan alanlar içerisinde nadir, endemik, nesli tehlikede veya tehlikeye düşebilecek doğal bitki türlerine hiçbir şekilde zarar verilemez. Bu türler toplanamaz, sökülemez ve bazı parçaları kesilemez, yabani hayvanların yumurtaları toplanamaz ve yuvaları bozulamaz.

Her ne suretle olursa olsun, ziyaretçiler ürettikleri çöpleri geri götürmek zorundadırlar.

Alanları kirletici, flora'ya zarar verici ve faunayı rahatsız edici hiçbir etkinlikte bulunulamaz. - Alanlarda ateş yakılamaz.

Yaban hayat tahrip edilemez.

Korunan alanların özelliklerinin kaybolmasına veya değiştirilmesine sebep olan veya olabilecek her türlü müdahaleler ile toprak, su ve hava kirlenmesi ve benzeri çevre sorunlarına neden olacak iş ve işlemler yapılamaz. Korunan alanlarda ziyaretçiler, belirlenen bölgeler ve güzergâhlar dışına çıkamazlar (Bu husus hem kaynak değerlerinin korunması hem de ziyaretçi güvenliği açısından önemlidir).

Alanların kullanma ve yararlanma şartları ve seviyesi idarece belirlenir ve "taşıma kapasitesinin dışına çıkılamaz.

Korunan alanlarda koruma, yönetim, araştırma, ziyaretçi bilgilendirme ve yönlendirmeye yönelik

hizmet ve tesislerin bu alanlar için yapılan planlar doğrultusunda minimum olumsuz etki oluşturacak şekilde gerçekleştirilmesi öngörülür ve uygulama planları ile gerçekleştirilir.

MANDATORY RULES TO BE FOLLOWED IN PROTECTED AREAS

Rare, endemic, endangered or endangered natural plant species within protected areas cannot be harmed in any way. These species cannot be collected, disassembled or some of their parts cut off, eggs of wild animals cannot be collected and their nests cannot be disturbed.

Under any circumstances, visitors must take back the garbage they produce.

No activities that pollute the areas, damage the flora or disturb the fauna can be carried out. - Fires cannot be lit in the areas.

Wildlife cannot be destroyed.

**SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
YÖNETİM SİSTEMİ**

Doküman No	SYS 001
Yayın Tarihi	08.08.2025
Revizyon No	00
Revizyon Tarihi	

All kinds of interventions that cause or may cause the loss or change of the characteristics of protected areas, as well as any work or operation that will cause soil, water and air pollution and similar environmental problems, cannot be carried out.

Doküman No	SYS 001
Yayın Tarihi	08.08.2025
Revizyon No	00
Revizyon Tarihi	

In protected areas, visitors cannot go beyond the designated areas and routes (This is important for both the protection of resource values and visitor safety).

The conditions and level of use and utilization of the areas are determined by the Administration and "carrying capacity cannot be exceeded.»

It is envisaged that services and facilities for protection, management, research, visitor information and guidance in protected areas will be provided in a way that will create minimum negative impact in line with the plans made for these areas and are carried out with implementation plans.

Sulak alanlarda su rejimini etkileyecek hiçbir faaliyette bulunulamaz.

Sulak alanlara hangi amaçla olursa olsun yabancı tür atılamaz, bırakılamaz ve sulak alanlardan tür toplanamaz.

Bu kurallar Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü 2007/1 Genelgesi uyarınca hazırlanmış olup genelge hükümlerine aykırı hareket edenlere “2872 sayılı Çevre Kanununda öngörülen cezalar uygulanır. Seyahat acenteleri ve diğer tüzel kişiler hakkında 6831 sayılı Orman Kanunu ile 1330 sayılır.Su Ürünleri Kanunu’nda yasaklanan fiillerin 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu’nun uygulandığı yerlerde işlenmesi halinde, cezalar bir misli artırılarak uygulanır. Sürdürülebilir av ve yaban haya yöne mi ve korunan alanların kaynaklarının sürdürülebilirliği, etkin yöne mi, korunması, gelecek nesillere aktarılması ve ziyaretçi güvenliği ile birlikte korunan alanlara gelen ziyaretçilerin izlenmesi ve yönlendirilmesi ile ziyaretçi ihtiyaçlarının ve beklentilerinin tanımlanabilmesi açısından yukarıda belirtilen kuralların eksiksiz uygulanması önem arz etmektedir.

No activities that will affect the water regime in wetlands can be carried out.

Alien species cannot be thrown or released into wetlands for any purpose, and species cannot be collected from wetlands.

These rules have been prepared in accordance with the Circular 2007/1 of the General Directorate of Nature Conservation and National Parks, and those who act contrary to the provisions of the circular will be subject to the penalties stipulated in the Environmental Law No. 2872. Regarding travel agencies and other legal entities, it is counted as 1330 with the Forestry Law No. 6831. If the acts prohibited in the Fisheries Law are committed in places where the National Parks Law No. 2873 is applied, the penalties are increased by one fold. It is important to fully implement the above- mentioned rules in terms of sustainable hunting and wildlife management and the sustainability, effective management and protection of the resources of protected areas, their transfer to future generations and visitor safety, as well as monitoring and guiding visitors to protected areas and defining visitor needs and expectations.

Orman yangını, doğal ya da insani sebeplerden ortaya çıkan yangınların ormanları kısmen veya tamamen yakmasıdır. Yıldırım düşmesi, yanardağ patlaması ve yüksek sıcaklık gibi doğal sebeplerle çıkan yangınlar ile sigara, tarımsal ürünler nedenli çıkan insan

kaynaklı yangınlar vardır. Ormanların yanması ekolojik olarak birçok zarara sebep olur, iklim değişikliği ve kuraklık bunun başlıca sonuçlarındandır.

Önlemler

Ormanları yangınlara karşı korumak için yapmamız gerekenlerden bazıları ;

Ormanlara cam ve cam kırıkları atılmamalıdır. (Cam, güneş ışığını odaklayabilir.

Doküman No	SYS 001
Yayın Tarihi	08.08.2025
Revizyon No	00
Revizyon Tarihi	

Odaklanan ışık tutuşma yoluyla çimenlerin alevlenmesine ve dolayısıyla yangının oluşmasına neden olabilir.

Mangal külleri söndürülmeden dökülmemelidir. Çünkü çimenlerin tutuşarak yangın çıkarma olasılığı vardır. Halk görevli kişiler ve çevre örgütleri tarafından bilinçlendirilmeli, bu konuda seminerler ve konferanslar düzenlenmelidir.

Ormanda ateş yakmamalıyız, yakmak zorundaysak çimensiz bir alanda ateşin etrafına taş koyarak yakmalıyız. İhmal, dikkatsizlik ve doğal nedenler nedeniyle çıkan orman yangınlarının sebepleri sıralaması

Ormanda güvenlik tedbiri almadan ateş yakmak.

Yakılan ateşi söndürmeden bırakmak. Özellikle mangal için yakılan ateşin söndürülmeden bırakılması.

3. Sönmemiş sigara izmariti ve kibriti yere atmak.

4. Orman içinde veya bitişigindeki tarlalarda istenmeyen otları veya tarla anızını yakmak.

5. Gece aydınlatma için ormanda ateşle dolaşmak.

Cam ve cam kırıklarını ormanda bırakmak, güneş ışığının camdan yansıyarak otları yakması.

Çocukların orman içinde ateşle oynamaları.

Eğlence veya gösteri için ormanda ateşle bir şeyler yapılması, ateş yakılması.

Tepelik yerlere servi benzeri uzun ağaçlar dikilmesi, bunun sonucunda ağacın yıldırımı çekerek yanması, yangının sıçrayarak yayılması.

Havaya atılan kurşunlu silahlardan meydana gelir. 11.Aşırı sıcaklar ve iklim değişikliğinin etkiler

Kasıtlı çıkarılan orman yangınları

1. Orman içinde yapılan kanunsuz işleri gizlemek için çıkarılan yangınlar.

2. Yabani hayvanları uzaklaştırmak.

Gelir elde etmek.

Tarla büyütmek veya tarla alanı açmak için ormanı yakmak veya ormanı bu sebeple yakınca yangının kontrolden çıkması.

A forest fire is a fire caused by natural or human causes that partially or completely destroys forests.

burning. Fires caused by natural causes such as lightning strikes, volcanic eruptions and high temperatures, and human fires caused by smoking, agricultural products caused by wildfires. Burning forests causes a lot of ecological damage, with climate change and drought being the main consequences.

Precautions

Some of the things we need to do to protect forests against fires;

Glass and glass shards should not be thrown into forests. (Glass can focus sunlight. The focused light can cause grass to catch fire through ignition and and may therefore cause a fire).

Barbecue ashes should not be poured before extinguishing. Because there is a possibility that the grass may ignite and start a fire.

Public awareness should be raised by officials and environmental organizations,

Doküman No	SYS 001
Yayın Tarihi	08.08.2025
Revizyon No	00
Revizyon Tarihi	

seminars and conferences should be organized on this issue.

We should not light a fire in the forest, and if we have to light a fire, we should do so by placing stones around the fire in an area without grass.

List of causes of forest fires caused by negligence, carelessness and natural causes

Doküman No	SYS 001
Yayın Tarihi	08.08.2025
Revizyon No	00
Revizyon Tarihi	

Lighting a fire in the forest without taking safety precautions.

Leaving the fire unextinguished. Especially leaving the fire lit for barbecue unextinguished.

Throwing unextinguished cigarette butts and matches on the ground.

Burning unwanted weeds or stubble in the fields within or adjacent to the forest.

Walking around with fire in the forest for lighting at night.

Leaving glass and broken glass in the forest, sunlight reflecting off the glass and burning the grass. 7.Children playing with fire in the forest.

Doing things with fire in the forest for entertainment or demonstration, lighting fires.

Planting tall trees such as cypresses in hilly areas, as a result of which the tree burns by attracting lightning and the fire spreads.

It is caused by bullets fired into the air. 11.Extreme heat and the effects of climate change Intentional forest fires

Fires set to hide illegal activities in the forest.

To drive away wild animals.

To generate income.

Burning the forest in order to enlarge fields or open fields, or when the forest is burned for this reason and the fire gets out of control.